

Huvudman

Praktiska Sverige AB
org nr 556257-5786
epost@praktiska.se

Beslut

Datum 2024-12-20
Dnr SI 2024:4228
Sida 1 (9)

Ärendet

Tillsyn av gymnasieskolan Praktiska Gymnasiet Skövde i Skövde kommun;
nu fråga om uppföljning av beslut den 20 juni 2024

Beslut

Skolinspektionen avslutar ärendet.

Om ärendet

Skolinspektionen har våren 2024 genomfört en tillsyn av Praktiska Gymnasiet Skövde i Skövde kommun. Tillsynen har omfattat utbildningen på bygg- och anläggningsprogrammet inriktning måleri.

Skolinspektionen har den 20 juni 2024 beslutat att förelägga Praktiska Sverige AB att senast den 4 november 2024 vidta åtgärder för att avhjälpa brist rörande lärarledd undervisning på bygg- och anläggningsprogrammet inriktning måleri.

Praktiska Sverige AB har den 4 november 2024 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet. Skolinspektionen har därefter, den 18–21 november 2024, genomfört ett uppföljningsbesök på skolan. Vid tillsynen har Skolinspektionen följt upp om huvudmannen vidtagit åtgärder för att avhjälpa bristen som konstaterats i tidigare beslut samt utökat ärendet att även omfatta områdena lärarledd undervisning på bygg- och anläggningsprogrammet inriktning husbyggnad och vård- och omsorgsprogrammet. Vidare har tillsynen utökats till att omfatta undervisning utifrån centralt innehåll, beslut om att förlägga kurser till arbetsplatser samt huvudmannens fördelning av undervisningstid och individuella studieplaner. Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare och rektorn. Som en del av tillsynen har Skolinspektionen även genomfört lektionsobservationer och granskat dokumentation, bland annat huvudmannens timplaner och individuella studieplaner. Skolinspektionen har den 9 december 2024 genomfört en kompletterande digital intervju med rektorn. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Lärrledd undervisning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen bedömde i beslut den 20 juni 2024 att undervisningen på Praktiska Gymnasiet Skövde inte alltid bedrevs under ledning av lärare. Skolinspektionens utredning visade att det fanns elever på bygg- och anläggningsprogrammet inriktning måleri som inte hade arbetsplatsförlagt lärande (apl) på en arbetsplats och som, i stället för att vara på apl de dagar då detta var schemalagt, skulle ges undervisning på skolan i de kurser som är förlagda till apl. Utredningen visade vidare att dessa elever inte alltid gavs undervisning på skolan då övriga elever var på apl samt att elever återkommande stannade hemma en dag i veckan och då förväntades arbeta självständigt med skolans digitala läromedel.

Av inkommen redovisning den 4 november 2024 framgår i huvudsak följande. Huvudmannen uppger i sin redovisning att rektorn har anställt ytterligare en lärare på bygg- och anläggningsprogrammet vars uppdrag är att undervisa de elever som, av olika orsaker, inte har kommit ut på apl. Rektorn har också gjort en omorganisering av bygg- och anläggningsprogrammet från och med läsåret 2024/2025, som innebär att skolan tagit bort lärlingskonceptet i år 1 och ger eleverna undervisningen i egna verkstäder i stället för på apl. Huvudmannen uppger vidare att rektorn har informerat lärare på programmet om att distansundervisning inte får bedrivas samt har säkerställt att det inte förekommer. Därtill uppger huvudmannen att rektorn med jämna mellanrum följer upp bygg- och anläggningsprogrammets apl-förteckning tillsammans med arbetslaget.

Elever och yrkeslärare på bygg- och anläggningsprogrammet inriktning måleri och inriktning husbyggnad uppger i intervjuer att skolan har anställt en ny lärare på bygg- och anläggningsprogrammet samt att samtliga elever ges undervisning antingen i ett klassrum eller i en verkstad då elever ska vara i skolan enligt schemat. Elever och yrkeslärare uppger också att i de fall elever inte är ute på apl på grund av olika omständigheter ges elever motsvarande undervisning på skolan i stället. Därtill säger elever och yrkeslärare att klasser ibland delas upp så att elever kan arbeta antingen teoretiskt, praktiskt eller både och under samma lektion samt att det då finns lärare närvarande i både klassrummet och i verkstaden. Det framgår av lektionsobservationer på bygg- och anläggningsprogrammets båda inriktningar att det finns lärare närvarande i klassrummet och i verkstaden då elever ska ges undervisning enligt schemat. Rektorn uppger i intervju att i och med de vidtagna åtgärderna och att det numera finns ytterligare en

lärare på bygg- och anläggningsprogrammet ges samtliga elever alltid undervisning på skolan i de fall de av olika skäl inte är ute på apl.

Elever och yrkeslärare på vård- och omsorgsprogrammet säger i intervjuer att samtliga elever på programmet ges undervisning antingen i ett klassrum eller i ett metodrum då eleverna är i skolan. Elever och yrkeslärare säger också att det är sällan som elever inte har en apl-plats att gå till, men att i de fall elever inte är ute på apl på grund av olika omständigheter ges elever motsvarande undervisning på skolan i stället. Rektorn säger i intervju att elever som av olika skäl inte är ute på apl ska vara inne på skolan och har alltid möjlighet att få lärarledd undervisning i stället.

Rättslig reglering

Av 1 kap. 3 § skollagen framgår att med undervisning avses i skollagen processer som på lektioner eller vid andra lärtillfällen leds av lärare eller förskollärare mot mål som anges i förordningar och andra författningar som ansluter till denna lag och som syftar till utveckling och lärande genom att barn eller elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden.

Enligt 2 kap. 15 § skollagen har en legitimerad lärare ansvar för den undervisning som han eller hon bedriver. Detsamma gäller en lärare som är undantagen från krav på legitimation enligt föreskrifter som meddelats med stöd av 13 § tredje stycket och den som bedriver undervisning i fall som avses i 17 § och 18 § andra stycket 1–3.

Skolinspektionens bedömning

Utredningen visar att huvudmannen har vidtagit åtgärder så att elever på bygg- och anläggningsprogrammet inriktning måleri får lärarledd undervisning. Skolinspektionen bedömer att huvudmannen har följt föreläggandet och att bristen är avhjälp. Vidare framkommer inte av ovan redovisade omständigheter att Praktiska Sverige AB brutit mot bestämmelserna när det gäller lärarledd undervisning på bygg- och anläggningsprogrammet inriktning husbyggnad samt vård- och omsorgsprogrammet.

Undervisning utifrån centralt innehåll

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Bygg- och anläggningsprogrammet inriktningarna måleri och husbyggnad

Skolinspektionen har i intervjuer med elever i år 2 och 3 och yrkeslärare på bygg- och anläggningsprogrammet inriktning måleri ställt frågor kopplade till det centrala innehållet i kurserna måleri 1, måleri 2, måleri 3, måleri 4,

måleri 5, måleriprocessen, måleri – dekorationstekniker och tätskikt våtrum. I intervjuer säger både elever och yrkeslärare att eleverna får arbeta med samtliga moment i de ovannämnda kurserna, antingen på skolan eller på apl. Elever och yrkeslärare säger också att de delar ut kursplaner som elever inte kan genomföra på apl eller har fått göra på apl, då de inte är ute på apl av olika skäl, får de arbeta med i skolan i stället. På frågor kring specifika delar av centralt innehåll i programgemensamma kurser, exempelvis om eleverna har fått arbeta med perspektivlära, marmoreringsmålning, schablonmålning och laseringsmålning i kursen måleri - dekorationstekniker, svarar elever att de främst har fått genomföra dessa moment på plats i skolan eftersom de föregående läsår inte var ute på apl mer än enstaka veckor. Därtill säger elever och yrkeslärare att det finns material och utrustning på skolan som möjliggör att elever kan tillgodose samtliga moment från centralt innehåll i olika kurser i de fall elever inte är på apl eller inte har fått genomföra vissa moment på sin apl.

Vidare har Skolinspektionen i intervjuer med elever i år 2 och 3 och yrkeslärare på bygg- och anläggningsprogrammet inriktning husbyggnad ställt frågor kopplade till det centrala innehållet i kurserna husbyggnad 1, husbyggnad 2, husbyggnad 3, husbyggnadsprocessen, specialyrken 1, specialyrken 2, trä 1 – stommar, trä 2 – beklädnad, trä 3 – montage, bygga i trä och tätskikt våtrum. På frågor om elever anser att de får arbeta med allt som omfattar de olika kursernas innehåll svarar flera elever ja samt att undervisningen omfattar både de praktiska och de teoretiska delarna av de kurser de läser. Därtill uppger såväl elever som yrkeslärare att de delar ut kursplaner som elever inte kan genomföra på apl eller har fått göra på apl, då de inte är ute på apl av olika skäl, får de arbeta med i skolan i stället. På frågor kring specifika delar av centralt innehåll i programgemensamma kurser, exempelvis om eleverna har fått arbeta med byggnads-konstruktioner i olika material såsom trä, betong, murverk och glas i kurserna husbyggnad 2 och 3, svarar elever att de har fått genomföra dessa moment antingen på apl eller på plats i skolan. Yrkeslärare säger att de anser sig ha all utrustning och alla verktyg de behöver i skolan för att genomföra de praktiska moment som ingår i elevernas utbildning samt att de köper in det som behövs.

Rektorn uppger i intervju att alla elever som inte har apl ska vara inne på skolan och att de får undervisning som motsvarar det de hade fått på apl. Hen uppger också att elever som inte får genomföra delar av kurser via sin apl, får genomföra dessa delar på skolan i stället. Därtill säger rektorn att hen tillsammans med lärare på bygg- och anläggningsprogrammet har täta elevuppföljningar samt att specialpedagog och förstelärare har specialpedagogisk handledning varje vecka med lärarna. Hen säger vidare att de då ställer frågor kring vissa elever och vad de fått göra och inte fått

göra på apl samt att elever i vissa fall efter det kan tas in för att ges undervisning på skolan i stället.

Vård- och omsorgsprogrammet

Skolinspektionen har i intervjuer med elever i år 2 och 3 och yrkeslärare på vård- och omsorgsprogrammet ställt frågor kopplade till det centrala innehållet i kurserna omvårdnad 1, omvårdnad 2, barn- och ungdomshälsa, psykiatri 1, psykiatri 2, anatomi och fysiologi 2, funktionsförmåga och funktionsnedsättning 2, friskvård och hälsa samt hälsa- och sjukvård 2. Samtliga elever säger i intervju att de får arbeta med olika moment i de ovannämnda kurserna, antingen på skolan eller på apl. Elever uppger att det är sällan som de inte har möjlighet att komma ut på apl samt att de oftast får vara ute på olika apl-platser för att kunna genomföra samtliga moment i de kurser som är förlagda till apl. På frågan om vad elever som inte har en apl-plats gör i stället säger eleverna att dessa elever förväntas vara i skolan, men att de inte vet vad eleverna får göra då. Yrkeslärare uppger att enstaka elever som inte är ute på apl på grund av särskilda omständigheter erbjuds motsvarande undervisning på skolan och att det alltid finns en yrkeslärare från vård- och omsorgsprogrammet på plats i skolan för att eventuellt kunna undervisa dessa elever. På frågor kring specifika delar av centralt innehåll i olika programgemensamma kurser, exempelvis om eleverna har fått arbeta med medicinteknisk utrustning i kursen hälso- och sjukvård 2, svarar såväl elever som yrkeslärare att elever har fått genomföra dessa moment antingen på apl eller på plats i skolan i stället. Enstaka moment från centralt innehåll i vissa kurser, som elever i intervju antingen säger att de inte har fått arbeta med eller känner till om de har fått arbeta med, uppger yrkeslärare att eleverna planeras få undervisning i senare under sin utbildning innan kurserna avslutas.

Rektorn uppger i intervju att elever som inte har apl-plats eller inte är på apl ska vara inne på skolan och får då alltid undervisning som motsvarar det de hade fått på apl. Rektorn uppger även att hen tillsammans med lärare på vård- och omsorgsprogrammet har månadsvisa elevuppföljningar. Därtill säger rektorn att i de fall elever inte kan genomföra vissa moment i de kurser som är förlagda till apl tar skolan in eleverna och har skolförlagt lärande i stället.

Rättslig reglering

Enligt 16 kap. 21 och 23 §§ skollagen och 1 kap. 4 § gymnasieförordningen (2010:2039) finns för varje ämne en ämnesplan och utbildningen inom varje ämne ges i form av en eller flera kurser. Ämnesplanerna innehåller respektive kurser som ingår i ämnet. För respektive kurs anges det centrala innehåll som undervisningen i kursen ska behandla.

Av 2 kap. 35 § skollagen framgår att för utbildningen ska de lokaler och den utrustning finnas som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Praktiska Sverige AB brutit mot bestämmelserna när det gäller undervisning utifrån centralt innehåll.

Beslut om att förlägga kurser till arbetsplatser

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Huvudmannen har inför tillsynsbesöket inkommit med dokument, benämnt timplan, som redovisar för varje program, inriktning och år hur kurserna är fördelade mellan åren samt hur stor del av kurserna som är förlagda till apl. Rektorn säger att hen och huvudmannen har en dialog om hur kurserna ska fördelas och hur stor del av kurserna som ska genomföras på apl, men att det är huvudmannen som beslutar om timplanen och att hen följer den fördelningen. På frågan om det finns något ytterligare dokument som preciserar vilka delar eller vilka moment av kurserna som ska genomföras på apl för eleverna på bygg- och anläggningsprogrammet och vård- och omsorgsprogrammet, uppger rektorn i en kompletterande intervju att det finns. Hen säger att det på vård- och omsorgsprogrammet finns dokumenterat för varje elev på programmet vilka delar av det centrala innehållet i kurser som är förlagda till apl och som eleven förväntas genomföra på apl. Rektorn säger vidare att lärarna på bygg- och anläggningsprogrammet har en egen planering över vilka delar av det centrala innehållet i respektive kurs som varje elev förväntas genomföra på apl men att skolan därutöver har introducerat ett dokument som ska fyllas i för varje elev där det framgår vilka delar ur det centrala innehållet som eleven ska genomföra på apl. Rektorn tillägger att det nya dokumentet har skapats för att hen ska ha tillgång till det och för att få mer systematik i processen. Rektorn säger vidare att dokumentet har börjat implementeras för enstaka elever på bygg- och anläggningsprogrammet.

Huvudmannen har den 16 december 2024 inkommit med kompletterande dokumentation av vilken framgår att det för flertalet elever på bygg- och anläggningsprogrammet finns dokumenterat vilka specifika delar ur respektive kurs som delvis eller helt är förlagda till apl och som eleven förväntas genomföra på apl. Därtill har huvudmannen inkommit med terminsplaneringar för bygg- och anläggningsprogrammets båda inriktningar för höstterminen 2024 av vilka det framgår att det finns

dokumenterat vilka specifika delar ur centralt innehåll från respektive kurs som är planerade att delvis eller helt genomföras på apl.

Rättslig reglering

Av 4 kap. 12 § gymnasieförordningen framgår att rektorn beslutar om att hela eller delar av kurser ska förläggas till arbetsplatser och om hur fördelningen över läsåren ska göras.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Praktiska Sverige AB brutit mot bestämmelserna när det gäller beslut om fördelning av kurser till arbetsplatser.

Huvudmannens fördelning av undervisningstid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Huvudmannen har inför tillsynsbesöket inkommit med dokument, benämnt timplan, som redovisar hur huvudmannen har fördelat undervisningstid på respektive program, inriktning och år i de kurser som eleverna ska läsa. Skolinspektionen tar under besöket även del av flertalet individuella studieplaner för elever på bygg- och anläggningsprogrammet inriktningarna måleri och husbyggnad. Av dessa studieplaner och av intervjuer med elever och yrkeslärare på dessa inriktningar framgår att elever ges undervisning i kurserna måleri 5 på inriktningen måleri år 3 respektive specialyrken 2 på inriktningen husbyggnad år 3. Däremot framgår inte dessa kurser av huvudmannens timplan. På frågan vad det beror på att kurserna måleri 5 och specialyrken 2 inte finns i huvudmannens timplan för bygg- och anläggningsprogrammet inriktningarna måleri respektive husbyggnad år 3, men finns i elevernas individuella studieplaner samt att elever får undervisning i kurserna, säger rektorn att hen inte kan svara på frågan och ber att få återkomma.

Huvudmannen har den 16 december 2024 inkommit med synpunkter på tjänsteanteckning efter besöket. Huvudmannen uppger i samband med inkomna synpunkter att informationen i timplanen inte har varit korrekt gällande kurserna måleri 5 i år 3 och specialyrken 2 i år 3 för bygg- och anläggningsprogrammet inriktningarna måleri respektive husbyggnad och att en justering har gjorts i timplanen. Huvudmannen uppger också att timplanen för ovannämnda inriktningar och år nu överensstämmer med elevernas individuella studieplaner.

Rättslig reglering

Av 4 kap. 22 § gymnasieförordningen framgår att för nationella program i gymnasieskolan beslutar huvudmannen om antalet undervisningstimmar för varje kurs, varje ämnesområde och gymnasiearbetet samt om hur undervisningstiden ska fördelas över läsåren.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Praktiska Sverige AB brutit mot bestämmelserna när det gäller huvudmannens fördelning av undervisningstid.

Individuella studieplaner

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen tar under besöket del av samtliga individuella studieplaner för elever i år 2 och år 3 på bygg- och anläggningsprogrammet inriktningen måleri, 10 individuella studieplaner för elever i år 2 och 3 på bygg- och anläggningsprogrammet inriktning husbyggnad samt 10 individuella studieplaner för elever i år 2 och 3 på vård- och omsorgsprogrammet.

Elever och yrkeslärare på bygg- och anläggningsprogrammet inriktningarna måleri och husbyggnad samt på vård- och omsorgsprogrammet uppger i intervjuer att eleverna ges undervisning i enlighet med de individuella studieplanerna. Däremot uppger elever och yrkeslärare på bygg- och anläggningsprogrammet inriktningen husbyggnad att elever i år 3 även ges undervisning i kursen trä 3 – montage både på skolan och apl, vilket inte framgår av elevernas individuella studieplaner. Kursen trä 3 – montage finns dock med i huvudmannens timplan för elever på bygg- och anläggningsprogrammet år 3. På frågan om undervisning ska ges i kursen trä 3 – montage och om undervisning ges i den eller inte svarar rektorn att om lärarna säger att de undervisar i kursen är det nog sant, men att hen ska kontrollera det.

Huvudmannen har den 16 december 2024 inkommit med synpunkter på tjänsteanteckning efter besöket. Av huvudmannens inkomna synpunkter framgår att elever inte ska läsa kursen trä 3 – montage och att den har tagits bort från huvudmannens timplan.

Rättslig reglering

Av 1 kap. 7 § gymnasieförordningen framgår att en elevs individuella studieplan bland annat ska innehålla uppgifter om de val av kurser som eleven har gjort samt övriga kurser som ingår i elevens program.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Praktiska Sverige AB brutit mot bestämmelserna när det gäller individuella studieplaner.

X Viveka Berglund

Beslutsfattare
Signerat av: Viveka Berglund

X Nerman Hopovac

Föredragande
Signerat av: Nerman Hopovac

I ärendets slutliga handläggning har även Hanne Lernout medverkat.